

УДК 636.09.: [636.2:616.995.122-085]

**ПОКАЗНИКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ІМУННОЇ СИСТЕМИ
У ЗДОРОВИХ І ХВОРИХ ФАСЦІОЛЬОЗОМ ТВАРИН В
ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ІНТЕНСИВНОСТІ ІНВАЗІЇ**

Довгій Ю. Ю., д.вет.н., професор

ORCID iD: 0000-0001-6963-9660

E-mail: yuriydovgiy.vet@gmail.com

Гудь А.О., здобувач третього освітньо - наукового рівня PhD

ORCID iD: 0000-0002-6500-522X

E-mail: alionaagud@gmail.com

Поліський національний університет, м.Житомир, Україна

Вступ. Серед специфічних та екогномічних причин, які гальмують розвиток галузі тваринництва, невідомими є гельмінтозні захворювання. Фасціольоз є одним із найбільш небезпечних і поширених гельмінтозів жуйних тварин [1,2].

Існуючі заходи боротьби з фасціольозом не знижують рівень ураження тварин.

В основному дегельмінтизація спрямована на звільнення тварин від паразитів і меншою мірою на профілактику зараження [3,4].

Останнім часом експериментальні дослідження та спостереження за хворими тваринами свідчать, що при паразитарних хворобах велику роль відіграють другорядні імунодефіцити.

Власні дослідження.

Нами була проведена серія дослідів, де вивчали показники імунного стану здорової і хворої фасціольозом великої рогатої худоби (дослідних і контрольних) в ТОВ НВА «Перлина Поділля», смт Білогір'я, Хмельницької області.

Об'єктом дослідження були клінічно здорові та хворі фасціольозом корови-аналоги, чорно-рябої породи, 3-5 річного віку, живою масою 500-550кг у кількості 30 голів.

Матеріалами досліджень були кров та фекалії від цих тварин для гематологічного і гельмінтологічного досліджень. Для діагностики використовували метод послідовних змивів.

Результати дослідження свідчать, що гемоглобін г/л, був нижчим на 19,2% (у здорових $109,9 \pm 0,69$, у хворих $88,8 \pm 0,88$), лейкоцити Г/л, вищими - на 31,5% (у здорових $9,32 \pm 1,29$, у хворих $13,6 \pm 1,37$), еритроцити, Т/л нижчими на 16,8% (у здорових $6,1 \pm 0,37$, у хворих $5,8 \pm 0,34$).

В лейкограмі відмічено збільшення еозинофілів на 7% (у здорових - 7); моноцитів на 5% (у здорових - 2, у хворих на 15% (у здорових 7); 31. У 6, у зменшення сегментоядерних нейтрофілів хворих - 16).

Виходячи з цього нами було досліджено залежність зміни функціонального стану імунної системи залежно від рівня інтенсивності інвазії.

У хворої фасціольозом худоби контрольної групи при інтенсивності 12 яєць фасціол, гемоглобін, г/л був нижчим відношенню до здорових тварин на 20,5% (у здорових по $109,8 \pm 0,69$, у хворих $87,6 \pm 0,69$), еритроцити Т/л на 18,4% (у здорових $4,98 \pm 0,31$, у хворих $6,1 \pm 0,37$). Відмічено зниження функціонального стану імунної системи.

Через 7 діб при зростанні інтенсивності інвазії до 13,4 яєць фасціол вище перераховані показники по відношенню до здорових тварин відрізнялися незначно, різниця між крайніми показниками в середньому становила 1,2 - 1,6%. Через 30 діб при інтенсивності інвазії 14,7 яєць фасціол гемоглобін, г/л був нижчим на 32,7% (у здорових - $109,8 \pm 0,69$, у хворих - $73,6 \pm 0,81$), лейкоцити, Г/л на 38,3% (у здорових $9,32 \pm 1,29$, у

хворих $15,1 \pm 1,33$), еритроцити, Т/л на 24,6% (у здорових - $6,1 \pm 0,37$, у хворих - $4,6 \pm 0,33$).

У лейкограмі відмічено збільшення еозинофілів на 9% (у здорових 6, у хворих - 8), зменшення сегментоядерних нейтрофілів на - 17% (у здорових -31, у хворих -14).

Аналізуючи одержані результати ми прийшли до висновку, що у хворої худоби суттєво понижений клітинний та гуморальний імунітет в порівнянні із здоровою. В лейкограмі хворої худоби відмічається еозинофілія, нейтропенія, моноцитоз, що вказує на порушення розвитку ретикулоендотелію і пригнічення мієлоїдного апарату тварин (тобто їх фізіологічну зрілість). Такі фізіологічного стану зміни пояснюються імунобіологічних показників дією токсинів гельмінтів функціональний стан імунної системи тварин. Оскільки, це є показником низької стійкості організму проти інвазії.

Отже, нами виявлено зниження функціонального стану імунної системи у худоби в залежності від наростання інтенсивності інвазії по відношенню до здорових тварин, а також початкових даних. На нашу думку, це і пояснює наявність слабого клітинного та гуморального імунітету у хворих фасціольозом тварин.

Список використаних джерел

1. Дахно І.С. (2001). Етіотропна та імунокорегувальна терапія при трематодозах корів // Ветеринарна медицина України. – № 3. – С. 20 – 21.
2. Березовський А.В. (2000). Особливості терапії фасціольозу у жуйних // Вет. медицина. України. – №1. – С. 44-45.
3. Довгій Ю.Ю. (1997). Показники неспецифічної резистентності у хворої фасціольозом великої рогатої худоби в зоні радіоактивного забруднення // Мат. міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених. Харків.-С. 24.
4. Філончук О., Вознюк І. (2004). Моніторинг та контроль фасціольозу великої рогатої худоби в Рівненській області // Ветеринарна медицина України. №8. – С. 16-17.